

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

- กมล ทองธรรมชาติ. การเมืองและประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2519.
- กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- การศึกษาค้นคว้า, กรม. ศึกษานิเทศก์, หน่วย. พื้นฐานการเมืองและการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำราจ, 2521.
- เกรียง กীরติกร. ประชาธิปไตยกับการเมือง. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- จรรยา คุณมี. การสอนวิชาสังคมศึกษา. กาฬสินธุ์ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์, 2520.
- จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์ภาคพิศการ แนวทฤษฎีและประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- _____ . ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2528-2530. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา, 2531.
- _____ . แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์, 2520.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา. มพท. 2527.

คณะกรรมการการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ. นโยบายเร่งด่วนในการส่งเสริมและ
พัฒนาเยาวชนแห่งชาติ. มพท, 2520.

คณะกรรมการพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
วัฒนาพานิช, 2518.

คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษาคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.
การศึกษาพื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล,
2527.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. ประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรการพิมพ์,
2518.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมือง. กรุงเทพ-
มหานคร : โรงพิมพ์พิชเชต, 2529.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2518.

ทินพันธ์ นาคะตะ. ประชาธิปไตย ความหมาย บังคับเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ.
กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2517.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. ระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ, 2520.

ธนินทร์ ญาณพิทักษ์. รัฐศาสตร์สำหรับครู. อุบลราชธานี : วิทยาลัยครูอุบลราชธานี,
2520.

- บรรพต วีระสัย, สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และบวร ประพฤติกี. รัฐศาสตร์ทั่วไป.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- บำรุง สว่างศรี และคณะ. ครุกับการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :
มปท, 2524.
- ปัญญาันนทิกษุ. วิญญานของการเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์, 2521.
- ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2525.
- ประชาสัมพันธ์, กรม และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. แนวทางประชาธิปไตย.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2529.
- ประเทือง เกรือหงส์. ชาวน้ำ (ชาวทะเล) ในเมืองไทย Sea Dyaks (Gypsies)
in Thailand. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2519.
- ประเสริฐ เข้มกลิ่นทุ่ง. เอกสารประกอบคำบรรยาย. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, 2517.
- ปรีชา ชาคิมลากร. อุดมการณ์ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. ประชาธิปไตยสำหรับคนไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมสังคม
ศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2518.
- พุทธทาสภิกขุ. ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประอม
ศึกษาแห่งชาติ, 2527.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. ลักษณะสังคมและการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพ-
มหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- ภิญโญ สาธร. หลักการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุภาการพิมพ์, 2521.

มยุรี จารุปาน. ดัชนีและตัวชี้บ่งชี้บางประการของการขยายการศึกษาภาคบังคับ.

กรุงเทพมหานคร, 2521.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2531.

วสันต์ ธีรานุรักษ์. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : ธีรานุสรณ์การพิมพ์, 2521.

วิสุทธิ์ โภธิพันธ์. ประชาธิปไตยแนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2503.

_____ . แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520.

_____ . แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524).

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529).

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534).

_____ . หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จาริส ด้วงสุวรรณ และสุทธิพงษ์ ธรรมานุสรณ์. พื้นฐานการศึกษา (ศึกษา 111). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2522.

สมนึก เพชรพร้อม. ระบอบการปกครองโดยธรรม. มทพ, 2527.

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรุญ สุภาพ. ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ.

กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สมศักดิ์ เกี่ยวกิ่งแก้ว. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์. เชียงใหม่ : มิตรนราการพิมพ์, 2525.

สยามจดหมายเทศุ, กองบรรณาธิการ. "คู่มือการเลือกตั้ง 29." มพท., 2529.

สังข์ พิธินทัย. ปทานุกรมศัพท์การเมืองอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์การพิมพ์, 2511.

สามัญศึกษา, กรม. สถิติการศึกษาฉบับย่อ กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพมหานคร : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา, 2531.

สามัญศึกษา, กรม, หน่วยศึกษานิเทศก์. คู่มือนิเทศการศึกษาการสอนประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518.

_____. รายงานผลการจัดการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2524.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

สุจริต เพ็ชรชอบ. คุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

บทความ

เจลียว เรื่องเศษ "โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ควรสงเคราะห์." สารพัฒนาหลักสูตร 1 (มิถุนายน 2527) : 35-39.

เชาวรัตน์ กั้นสยะวิชัย. "ประชาธิปไตย." พัฒนาชุมชน 6 : 19 มิถุนายน 2525 : 20.

ทวีป อภิลิทธิ. "ภารกิจของครูอาจารย์กับงานสอน." วิทยาคารย (กรกฎาคม-กันยายน 2524) 7-10.

นาวิ รังสิราธิภ. "ครูกับบทบาทการสร้างสรรคประชาธิปไตย." คุรุปริทัศน์ 2 : 71-74 กุมภาพันธ์ 2525.

ปรีชา นิพนธ์พิทยา. "ความหวังใหม่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชา
ธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา." ประชาศึกษา 1 (ตุลาคม 2528) : 28.

ไพฑูริย์ ภาสบุตร. "โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์." วารสารสารานุกรม-ศึกษาศาสตร์
1 (ตุลาคม-ธันวาคม 2529) : 130-139.

ไพฑูริย์ สุนทร. คุณภาพสังคม สถิติและข้อมูลที่น่าสนใจ เลือกตั้งผู้แทนราษฎร 24 ก.ค.
31." ไทยรัฐ (27 กรกฎาคม 2531) : 5.

วีรยุทธ วิเชียรโชติ. "แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีพและการพัฒนาสังคมอารยนิยม."
วารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์ 9 (11) 2516 : 54-65.

ศิริกาญจน์ ทองอินทร์. "การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยใน
โรงเรียนประถมศึกษา." สารพัฒนาหลักสูตร (2529) : 16-18.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. "สถาบันการศึกษากับการปลูกฝังประชาธิปไตย." มิตรครู 23
(พฤศจิกายน 2528) : 7.

สาโรช บัวศรี. "ความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" ในแง่ของการศึกษา, วารสาร
"ทักษิณ" ฉบับพิเศษ 4 (มกราคม 2523) 98 : 124.

สาโรช รัตนากร. "ถนนกับการพัฒนา." วารสารกรุงเทพมหานคร 3 (มกราคม 2525)
: 23.

อำนาจ อนันตชัย. "50 ปีประชาธิปไตย." วารสารพัฒนาชุมชน 20 (มิถุนายน
2524) : 16-33.

วิทยานิพนธ์

เกษม เขยชม. "ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, 2525.

- ฉวีวรรณ กฤษสินชัย. "บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการส่งเสริมค่านิยม และบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 8." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสาธิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ไชสิทธิ์ คันตยกุล. "ศาลาประชาธิปไตยกับการเรียนรู้ทางการเมือง." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ทางอุณ อินทมาศน์. "การนำเสนอโปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ประจักษ์ รัตนวิจิตร. "การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ประโยชน์ หิรัญภัทร. "ทัศนคติของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่มีต่อวิถีชีวิตประชาธิปไตย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. "วัฒนธรรมทางการเมืองของครูในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- เรื่องศักดิ์ จริตเอก. "ความเข้าใจในทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบัญชาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ลาวัณย์ รักไทยดี. "การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของตนเอง." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.

วิรัช เลหาวัฒน์. "การศึกษาพฤติกรรมของครูที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
กรุงเทพมหานคร ประทับใจทางบวกและลบโดยใช้วิธีคิดอันชี้ให้เห็นเทคนิค." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2527.

สายสมร อิศรวิมล. "การสอนเพื่อพัฒนาแนวความคิดประชาธิปไตยในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

ภาษาอังกฤษ

Books

Dean Jaros. Socialization to Politics. New York : Prager Publishers,
1973

Draper, Henry E. and Draper Mary Wanda, Studying Children Observing
and Participating. Illinois : Chas A. Bennett Co.,
Inc., 1977.

Ebenstein, William. Today in Isms. Englewood Cliffs, New Jersey,
Prentice Hall Inc., 1967.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Mcgraw Hill,
1973.

- Jarolimiek, John. Social Study in Elementary Education. New York : Macmillan company, 1967.
- Laski, Harold J. Encyclopedia of The Social Science. Vol. 5, 1967.
- Levison, Daniel A., "Role Personalities and Social Stucture in Organization." in Selected Reading and Project in Social Psychology, 1971 : 10-17.
- Lindsay, A.D. The Essentials of Democracy. University of Pennsylvania Press, 1929.
- Mork, Gordon, M.A. Social Studies in Elementary Education. New York : The Macmillan Company, 1971.
- Page, G. Teny; Thomas, J.B.; and Marchall A.R. International Dictionary of Education. London : Kogain Limited, 1977.
- Ranney, Austin. The Governing for Men. 3 rd ed., New York, Holt Rinehart and Winston Inc., 1971.

Dissertations

- Lee H. Ehman. "An Analysis of the Effects of Qualitative and Quantitative Educational Variables Upon the Political Socialization of High School Students." Social Science 3 (Winter 1976) : 7.
- Schneideman, Rose. Democratic Education in Practics. New York : Har and Brothers Publishers. 1965.

ภาคผนวก

นโยบายการจัดการศึกษาสงเคราะห์ของรัฐ

รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการให้การศึกษาแก่พลเมืองของประเทศเป็นอย่างยิ่ง จึงได้มีนโยบายในการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นเพื่อให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และสำหรับประชาชนผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ นั้น รัฐก็มีนโยบายให้ความสนับสนุนช่วยเหลืออย่างเต็มที่เพื่อให้ประชาชนเหล่านี้ได้มีโอกาสในด้านการศึกษาเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป โดยเรียกการจัดการศึกษาประเภทนี้ว่า "การศึกษาสงเคราะห์" ในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ของรัฐนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นแนวนโยบายเพื่อให้ความเสมอภาคในด้านการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 2 แนวนโยบายของรัฐ ข้อ 15 ระบุไว้ว่า "รัฐพึงจัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคม และด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 10) และในหมวด 3 ระบบการศึกษา ข้อ 39 ระบุว่า

การศึกษาสงเคราะห์ เป็นการศึกษาที่มุ่งจัดให้แก่บุคคลที่รัฐจำเป็นต้องให้การศึกษาสงเคราะห์เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ผู้ยากไร้ หรือผู้ที่เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ โดยอาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดรวมในโรงเรียนธรรมดาก็ได้ตามความเหมาะสม

(กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 12)

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ยังได้ระบุถึงนโยบายในการจัดการศึกษาด้านความเสมอภาคทางการศึกษาไว้ว่า "เพื่อเพิ่มความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางคุณภาพการศึกษา" โดยได้กล่าวถึงมาตรการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาไว้ดังนี้

- 3) เพิ่มสัดส่วนในการเข้าศึกษา สำหรับผู้กึ่งฐานะทางสังคม
- 6) ขยายการจัดการศึกษา สำหรับผู้ด้อยความสามารถทางร่างกาย สมอง และจิตใจ

7) พัฒนารูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้ด้อยความสามารถทางร่างกาย สมอง และจิตใจ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 31-32)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น แสดงว่า รัฐเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะจัดการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่เด็กที่ยากไร้ ช่างชนบทและกลุ่มชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้มีโอกาสได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของรัฐเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป เพื่อสร้างเด็กให้เป็นพลเมืองดี มีความสามารถในการดำรงชีวิต ไม่ให้ตกเป็นภาระของครอบครัวหรือสังคม จนเกินความจำเป็น ให้สามารถช่วยเหลือตนเองหรือแบ่งเบาภาระของครอบครัวได้ตามสมควร ทำประโยชน์ให้แก่สังคมและใช้ความสามารถที่มีอยู่ ในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศไทยได้อย่างเต็มที่

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

พจน์ ภาสบุตร (2529 : 130-139) ได้กล่าวถึงโรงเรียนสงเคราะห์ไว้พอสรุปได้ดังนี้ คือ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ คือ โรงเรียนประเภทหนึ่งของรัฐบาลซึ่งสังกัดอยู่ในกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่ไม่มีโอกาสศึกษาแล้วเรียนได้ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เป็นต้นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน เด็กที่บ้านเรือนอยู่ห่างไกลคมนาคม เช่น เด็กที่อยู่ตามป่าตามเขา ตามเกาะ หรือเด็กที่ต้องติดตามผู้ปกครองที่มีอาชีพเร่เรือค้าขาย เด็กที่บิดามารดาถูกภัยจากผู้ก่อการร้ายคุกคามขาดอุปการะเลี้ยงดู เด็กที่มีปัญหาทางสังคม เช่น บุตรผู้ป่วยโรคเรื้อน เด็กที่หายป่วยจากโรคเรื้อน โดยจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขึ้นให้เด็กได้เข้าเรียนจนจบชั้นประถมศึกษา ให้การฝึกฝนอบรมให้วิชาสามัญและวิชาชีพทางสาขา โดยรัฐให้ความอุปการะในเรื่องที่อยู่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์การเรียนตามสมควร โดยมีลักษณะการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ดังนี้

1. ฐานะของโรงเรียน เป็นโรงเรียนรัฐบาลประเภทหนึ่ง ในสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีทั้งโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับ

ประถมศึกษาเพียงอย่างเดียว และโรงเรียนที่เปิดสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนต้นอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน โดยรับนักเรียนทั้งประเภทอยู่ประจำและไปกลับ

2. วัตถุประสงค์ มีดังนี้

- 2.1 เพื่อจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่ขาดโอกาสศึกษาเล่าเรียนตามพระราช-
บัญญัติประถมศึกษา
- 2.2 เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
- 2.3 เพื่อสร้างผู้ที่จะนำความเข้าใจในการปฏิบัติในระบอบประชาธิปไตย
ให้กลับไปสู่ท้องถิ่น และสามารถเป็นผู้นำหรือเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนที่ตนอยู่ได้
- 2.4 เพื่อให้เด็กรู้จักรักษาและซาบซึ้งในคุณค่าของขนบธรรมเนียม ประ
เพณี และวัฒนธรรมของชาติ

3. คุณสมบัติของเด็กที่จะรับเข้าเรียน มีดังนี้

- 3.1 เป็นเด็กขาดโอกาสที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งให้แก่
เด็กประเภทต่อไปนี้
 - 3.1.1 เด็กที่บ้านเรือนอยู่ห่างไกลคมนาคม เป็นเด็กที่อยู่ตามป่า
ตามเขา ตามเกาะ
 - 3.1.2 เด็กที่มีผู้ปกครองมีอาชีพเร่เรือค้าขายตามลำน้ำ ไม่มีที่อยู่
บนบกเป็นหลักแหล่ง
 - 3.1.3 เด็กที่มีบิดามารดาถูกภัยจากผู้อักร้ายคุกคาม และขาด
ผู้อุปการะเลี้ยงดู
 - 3.1.4 เด็กที่มีปัญหาทางสังคม เช่น บุตรหลานผู้ป่วยโรคเรื้อน
และเด็กในชุมชนแออัด
 - 3.1.5 เด็กที่บิดามารดามีปัญหาทางเศรษฐกิจ และกำพร้าขาดผู้
อุปการะเลี้ยงดู

3.2 ต้องไม่เป็นเด็กที่มีสมองพิการ หรือร่างกายพิการ หูหนวก ตามอด เว้นแต่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่เปิดโครงการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ให้รับเด็กที่มีสมองพิการ หรือร่างกายพิการ หูหนวก ตามอด เข้าเรียนได้

3.3 ต้องไม่เป็นโรคติดต่อก่อน หรือเป็นโรคเรื้อรัง อันเป็นอุปสรรคต่อการ ศึกษา

3.4 เป็นเด็กชาวป่า ชาวเขา ชาวเกาะ หรือเด็กที่อยู่ในท้องถิ่น ก้นดง ไกลคมนาคม

3.5 เป็นเด็กยากจน กำพร้าบิดา และ/หรือมารดา ขาดผู้อุปการะ

3.6 เป็นบุตรหลานของผู้ที่ได้รับภัยคุกคามจากผู้ก่อการร้ายและขาดผู้อุปการะ เลี้ยงดู

3.7 เป็นเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นตามที่กรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการกำหนดไว้

3.8 สำหรับบุตรหลานผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ต้องอยู่ในดุลพินิจของแพทย์ ที่จะอนุญาตให้เข้าเรียนเป็นราย ๆ ไป

4. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียน

4.1 เป็นไปตามระเบียบของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการคัดเลือกเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

4.2 ผู้สรรหา หรือบุคคลที่มีภารกิจอยู่ในที่ ๆ จะพบหรือรับรู้ถึงความจำเป็น ที่จะต้องให้เด็กที่พบนั้นเข้าเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

4.3 กรรมการคัดเลือก ได้แก่ ตำรวจตระเวนชายแดน เจ้าหน้าที่หน่วย รักษาत्मน้ำลำธาร ศูนย์พัฒนาชาวเขา กองส่งเคราะห์ของหน่วยงานต่าง ๆ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษา เป็นต้น

5. การส่งเด็กไปเข้าเรียน เด็กเข้าเรียนใหม่ผู้ปกครองจะต้องนำไปส่งที่ โรงเรียนด้วยตนเอง ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถนำไปส่งด้วยตนเองได้ จะต้อง

ติดต่อและทำความตกลงกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้เป็นผู้ส่งเด็กเข้าโรงเรียนเป็นราย ๆ ไป

6. การเยี่ยมนักเรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง จะไปเยี่ยมบุตรหลานของตนที่โรงเรียนได้ทุกโอกาส และควรไปเยี่ยมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7. การรับเด็กกลับบ้าน สำหรับเด็กที่อยู่ประจำ ผู้ปกครองจะรับเด็กกลับไปเยี่ยมบ้านได้เฉพาะระหว่างปิดภาคเรียนเท่านั้น การรับเด็กกลับบ้านในภาคเรียนที่สองจะต้องไปติดต่อกับโรงเรียนโดยตรง ถ้าไม่สามารถไปรับเด็กกลับบ้านด้วยตนเองได้ ด้วยเหตุใดก็ตามจะต้องแจ้งให้ทางโรงเรียนทราบทันที

8. กำหนดเวลาเรียน เปิดเรียนตามปกติสัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในวันเสาร์เป็นวันปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน หรือพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ตามแต่โรงเรียนจะเห็นสมควร หยุดเรียนในวันอาทิตย์และวันหยุดราชการ เด็กจะได้เรียนอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นเวลา 6 ปี หรือจนจบหลักสูตรประโยคประถมศึกษา

9. กำหนดเปิดและปิดภาคเรียน เป็นไปตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

10. การเรียนการสอน สอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521 แต่มุ่งเน้นภาคปฏิบัติ ในการสอนวิชาที่ตัดศึกษา วิชาเกษตร และวิชาชีพเบื้องต้นอื่น ๆ ให้ได้ปฏิบัติจริงโดยใช้เวลาก่อนและหลังเลิกเรียน ตลอดจนใช้วันหยุดเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกความถนัดในวิชาชีพที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพ เมื่อพ้นวัยเรียนไปแล้วได้โดยพิจารณาเลือกวิชาชีพที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของเด็กเมื่อกลับไปดำรงชีวิตในถิ่นเดิมของตนด้วย นอกจากนี้การเรียนการสอนนี้ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางประเภท กระทรวงศึกษาธิการได้เน้นในเรื่อง ความรักชาติ ความเป็นผู้นำ หลักการปกครอง คุณธรรม วิชาชีพ และโภชนาการอีกด้วย

11. การศึกษาต่อ ผู้ที่เรียนจบประถมศึกษาแล้ว หากประสงค์จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาฯ ทั้งสายสามัญและอาชีพ ให้แสดงความจำนงต่อโรงเรียน และเมื่อผ่านการ

พิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการแล้ว นักเรียนก็จะได้รับการสงเคราะห์ในด้านการศึกษา
ทั้งจากรัฐและเอกชนจนถึงระดับปริญญาตรี ตามแต่ความสามารถของนักเรียน

12. บริการที่จัดให้แก่ นักเรียน

- 12.1 อาหาร วันละ 3 มื้อ คือ เช้า กลางวัน และเย็น
- 12.2 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม นักเรียนแต่ละคนจะได้รับเครื่องแบบ
นักเรียนมีละ 2 ชุด และได้เครื่องนุ่งห่มอื่น ๆ อีกตามสมควร
- 12.3 เครื่องเรียน โรงเรียนจะจัดหาเครื่องเขียน แบบเรียน สมุด
และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนทุกคน
- 12.4 ที่อยู่อาศัย นักเรียนอยู่ประจำ จะได้รับความสะอาดสบายในการ
อยู่ประจำในโรงเรียน โดยมีทอนนอนพร้อมด้วยเครื่องนอน ห้องน้ำ ห้องส้วม เด็กจะได้
ฝึกอยู่ร่วมกันในระบบครอบครัว โดยมีครูที่เลี้ยงช่วยดูแลปกครองในด้านความประพฤติและ
มารยาทต่าง ๆ
- 12.5 การรักษาพยาบาล มีเรือนพยาบาลชายและหญิง หากเจ็บป่วย
เล็กน้อยจะได้รับการดูแลรักษาจากครูพยาบาล หากเจ็บป่วยมากทางโรงเรียนจะนำส่ง
โรงพยาบาล และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบทันที
- 12.6 ภารกิจประจำวัน นักเรียนจะได้รับการฝึกอบรมและให้ประกอบ
ศาสนกิจทางศาสนาทุกวัน เพื่อให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อครอบครัว
สังคม และประเทศชาติ
- 12.7 ให้มีโอกาสดำเนินทุนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

13. ประเภทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
ประเภทประจำ และประเภทไป-กลับ

13.1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทประจำ ได้แก่

13.1.1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ตั้งขึ้นตามเขตการศึกษา

เขตการศึกษา 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย

อ. บางกรวย จ. นนทบุรี ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2504 รับเฉพาะเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพ
เร่เรื่อค้าขายตามลำน้ำ ไม่มีที่อยู่มั่นคงเป็นหลักแหล่ง โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
นนทบุรี อยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ นครปฐม สมุทร-
สาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และสุพรรณบุรี

เขตการศึกษา 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นราธิวาส

อ. แฉ่ง จ. นราธิวาส ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม ชาวเล
และชาวเกาะ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส สตูล และยะลา

เขตการศึกษา 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์-
ธานี

อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2511 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม
และชาวเลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร และ
สงขลา

เขตการศึกษา 4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เขาพนม

อ. เขาพนม จ. กระบี่ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2514 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม ชาวเล
และชาวเกาะที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพังงา ระนอง ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

เขตการศึกษา 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน

อ. พนมทวน จ. กาญจนบุรี เป็นโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แห่งแรกในประเทศไทย
ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2496 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม และชาวเขาที่มี
ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี สมุทรสงคราม
และราชบุรี

เขตการศึกษา 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท

อ. เมือง จ. ชัยนาท ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2504 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม และชาว
เขาเผ่ากะเหรี่ยง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี
อุทัยธานี และพระนครศรีอยุธยา

เขตการศึกษา 7 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

อ. เมือง จ. ตาก ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2507 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม และชาวเขาเผ่าแม้ว ลีซอ มูเซอร์ กะเหรี่ยง และเย้า ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพิจิตร อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และนครสวรรค์

เขตการศึกษา 8 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน

อ. แม่จัน จ. เชียงราย ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2501 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม ชาวเขาเผ่าแม้ว ลีซอ อีโก้ และมูเซอร์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน พะเยา และเชียงใหม่

เขตการศึกษา 9 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร

อ. พรรณานิคม จ. สกลนคร ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลย ขอนแก่น สกลนคร อุตรธานี และหนองคาย

เขตการศึกษา 10 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี

อ. ธวัชบุรี จ. ร้อยเอ็ด ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2505 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยโสธร และอุบล-ราชธานี

เขตการศึกษา 11 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรอง

อ. นางรอง จ. บุรีรัมย์ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และนครราชสีมา

เขตการศึกษา 12 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มะขาม

อ. มะขาม จ. จันทบุรี ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2504 รับเด็กยากไร้ ไกลคมนาคม และชาวเกาะ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี นครนายก ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา และชลบุรี

13.1.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับชาวเขา รัฐจัดตั้งขึ้น

เพราะเห็นว่าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตามเขตการศึกษาทั้ง 12 โรงเรียนนั้น ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของสังคม และประกอบกับชนกลุ่มน้อย ได้แก่ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ

ในบางจังหวัดมีปัญหาแทรกซ้อนทางด้านความมั่นคงของชาติ จึงจัดตั้งโรงเรียนเพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาสังคม โดยรับนักเรียนพื้นราบเรียนร่วมกับชาวเขาชั้น จำนวน 5 โรงเรียน คือ

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อ. เมือง

จ. เพชรบูรณ์ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2515 รับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์
เลย พิษณุโลก และลพบุรี

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น่าน อ. เวียงสา

จ. น่าน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2516 รับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด แพร่ และน่าน

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน อ.เมือง

จ. แม่ฮ่องสอน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2517 รับเฉพาะเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อ. ชะอำ

จ. เพชรบุรี ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 รับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี
ประจวบคีรีขันธ์ และราชบุรี

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ อ. แม่ริม

จ. เชียงใหม่ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 รับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง
และลำพูน

13.1.3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในย่านคุกคามของคอมมิวนิสต์

มี 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พัทลุง อ. เมือง จ. พัทลุง สร้างขึ้นเมื่อ
พ.ศ. 2517 รับเด็กที่บิดามารดาถูกภัยจากผู้อักร้ายคุกคาม และขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู
ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพัทลุงเท่านั้น

13.1.4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับเด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร

มี 1 โรงเรียน คือ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ อ. วังสะพุง จ. เลย

ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2528 รับเด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร และชาวเขา ที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน
จังหวัดเลย

13.1.5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับบุตรหลานผู้ป่วย
โรคเรื้อน มี 1 โรงเรียน คือ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี อ. เมือง

จ. ลำปาง (ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี)

13.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทไปกลับ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทไป-กลับ จัดขึ้นเพื่อเด็กที่มี
ปัญหาทางสังคม มี 2 ประเภท คือ เด็กในชุมชนแออัด และบุตรหลานผู้ป่วยโรคเรื้อน
เด็กเหล่านี้มีที่อยู่ซึ่งใกล้โรงเรียนอยู่แล้ว จึงจัดเป็นโรงเรียนไป-กลับโดยรัฐ และมูลนิธิ
ร่วมกันให้ความช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายความยากไร้ โดยให้อาหารกลางวันแก่นักเรียน
บางส่วน ได้แก่

13.2.1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับเด็กในชุมชนแออัดมี
1 โรงเรียน คือ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ห้วยขวาง ภูเขาไฟ กรุงเทพมหานคร
(รับโอนมาจากกรมประชาสงเคราะห์ เมื่อ พ.ศ. 2523)

13.2.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับบุตรหลานของผู้ป่วย
โรคเรื้อนในนิคมโรคเรื้อน จำนวน 3 โรงเรียน คือ

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โนนสมบูรณ์ อ. บ้านไผ่
จ. ขอนแก่น ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2517

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ อ. อำนาจ
เจริญ จ. อุบลราชธานี ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2517

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว อ. เชียงดาว
จ. เชียงใหม่ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 ดำเนินการร่วมกับมูลนิธิชีวิตใหม่

(กรมสามัญศึกษา 2528 : 1-8)

ประโยชน์ของการจัดการศึกษาสงเคราะห์

1. เด็กที่ขาดโอกาส และอยู่ห่างไกลในท้องถิ่นทุรกันดาร ได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2521 โดยได้รับการปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง ให้รู้จักยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสนา และความรู้ความเข้าใจในการดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นและของชาติ
2. นักเรียนมีความสามารถเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและชุมชน ในด้านการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เช่น แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมให้โทษ โดยแนะนำให้เลิกปลูก เลิกเสพ รู้จักบำบัดรักษา ปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทน และลดปัญหาการประกอบอาชีพอันไม่พึงปรารถนา
3. ด้านความมั่นคงของชาติ จะสามารถใช้ความรู้ในการเป็นผู้ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน เช่น การเป็นครูสอนนักเรียนชาวเขา ซึ่งสามารถสร้างความเข้าใจ และความสำนึกในความเป็นไทยให้เกิดขึ้นกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่กระจัดกระจาย และห่างไกลได้ เช่น ในด้านสอนภาษาไทย ด้านการประกอบอาชีพ ด้านวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม และในด้านการปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง
4. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ได้สนองตอบความต้องการของหน่วยงานของรัฐ ที่จัดดำเนินงานเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ได้แก่ หน่วยงานของกองบัญชาการทหารสูงสุด หน่วยงานของ กอ.รมน. ที่จัดดำเนินงานเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หน่วยงานของกองทัพภาค หน่วยงานของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยงานสำนักพระราชวังในโครงการหลวงกับโครงการตามพระราชดำริ โดยนำบุตรหลานของผู้ที่เกี่ยวข้องมารับการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นผลสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานทางจิตวิทยาความมั่นคงของชาติเป็นผลสำเร็จ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างผู้นำทางการเมือง การสร้างกองกำลังชายแดน และการพัฒนาหมู่บ้าน พัฒนาการเกษตร เป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล

เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา (disadvantaged Children)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523 : 3-132) ได้กล่าวถึงเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา หมายถึง เด็กที่มีความจำเป็นหรือสาเหตุบางประการที่ทำให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่รัฐจัดไว้ในโรงเรียนทั่ว ๆ ไปได้

เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม โดยทั่วไปแหล่งเสื่อมโทรมเป็นแหล่งที่ประชาชนอาศัยอยู่กันอย่างยัดเยียด ชนบทหลักสี่ขาภิบาลและอนามัย ไม่สามารถที่จะดำเนินชีวิตในครอบครัวให้มีความสุขกายสบายใจได้ สุขภาพจิตเสื่อมโทรม ไม่มีเป้าหมายในอนาคต ต้องประกอบอาชีพต่าง ๆ ในทางทุจริต เพื่อความอยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ ความยากจนเป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้เด็กในแหล่งเสื่อมโทรมขาดโอกาสทางการศึกษา ภาวะทางเศรษฐกิจบีบรัดตัว ทำให้เด็กต้องช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพ หรือต้องขายแรงงานของตนเองตั้งแต่อายุยังน้อย หรือออกค้นหาเศษจตุตตามกองขยะนำไปขายแลกเงิน เพื่อความอยู่รอดของชีวิต ปัจจุบันมีหน่วยงานราชการและองค์กรมูลนิธิต่าง ๆ ได้เข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ให้มีโอกาสได้รับการศึกษา แต่ก็เป็นการช่วยเหลือเด็กได้เพียงส่วนหนึ่ง เด็กอีกส่วนหนึ่งยังด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่เช่นเดิม

2. เด็กชาวเขา ชาวเขาเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ตามเขตชายแดนหรือตามภูเขาในที่ทุรกันดาร ห่างไกลเส้นทางคมนาคม การบริการต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งการศึกษาจึงเข้าถึงได้ยาก นอกจากนี้ขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาที่แตกต่างกันก็เป็นอุปสรรคที่ทำให้ชาวเขาสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้น้อย ดังนั้นจึงทำให้โอกาสในการได้รับการศึกษาหาความรู้ของชาวเขาน้อยตามลงไปด้วย รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดการศึกษาให้แก่ชาวเขา โดยมีเจตนาที่จะให้ชนกลุ่มนี้ได้มีการพัฒนาทางการศึกษา เช่นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ปัจจุบันจึงได้มีหน่วยงานรัฐบาลหลายหน่วยงาน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้แก่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ หน่วยงานที่

สำคัญได้แก่ กรมประชาสงเคราะห์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกรมป่าไม้ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนเข้าไปช่วยดำเนินการในด้านนี้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๆ ที่มีหน่วยงานหลายหน่วยได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาและการอาชีพให้แก่ชาวเขาอยู่แล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะให้บริการดังกล่าวได้ทั่วถึง โดยเฉพาะการให้การศึกษาแก่เด็กชาวเขาในวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) ยิ่งน้อยมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 : 3-139)

3. เด็กไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส อยู่ในบริเวณชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับสหพันธรัฐมาเลเซีย เนื่องจากมีการอพยพโยกย้ายระหว่างประชาชนในสองประเทศนี้มาแต่อดีต เป็นผลทำให้ชนบทรวมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมจากสหพันธรัฐมาเลเซีย หลังไหลเข้ามาสู่ดินแดนไทย ดังนั้นประชาชนในชายแดนภาคใต้จึงรับเอาวัฒนธรรมเหล่านั้นมาถือปฏิบัติ ทำให้สภาพความเป็นอยู่มีลักษณะแตกต่างไปจากประชาชนในภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งในด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จึงทำให้ดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เหล่านี้ยังคงเป็นอาณาบริเวณที่เสี่ยงต่อภัยทางการเมือง อันอาจจะนำมาซึ่งปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาผู้อพยพร้ายคอมมิวนิสต์ ตลอดจนโจรเรียกค่าไถ่ และผู้ร้ายที่มีชุกชุมอยู่ในปัจจุบันนี้

การวางแผนพัฒนาเพื่อการศึกษาแก่เด็กไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดภาคใต้ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นการปลูกฝังความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อชาติ ศาสนาและองค์พระมหากษัตริย์ ให้แก่เด็กไทยมุสลิมตั้งแต่เยาว์วัย และเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้น (มยุรี จารุพาน 2518 : 4-35)

4. เด็กยากจน ปัญหาความยากจนของประชาชนเป็นปัญหาอันดับหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ฐานะยากจนของพ่อแม่ผู้ปกครองก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กด้อยโอกาสในการได้รับการศึกษา ทั้ง ๆ ที่การเรียนในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาลไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่ก็มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น เสื้อผ้า และอุปกรณ์การเรียน แม้กระทั่งอาหารกลางวัน ซึ่งพ่อแม่ที่มีฐานะยากจนไม่อาจรับภาระได้ ขณะเดียวกันพ่อแม่บางคนเห็นว่าเด็กอยู่บ้านไม่ไปโรงเรียนก็ยังสามารถช่วยเหลืองานบ้าน หรือช่วยทำมาหาเลี้ยงชีพได้ การที่เด็กมีการศึกษาค่ำหรืออยู่ในโรงเรียนน้อย ทำให้ขาดประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกัน และการทำงานเป็นหมู่คณะ ขาดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้ยากต่อการรวมกลุ่มทำงานซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการระดมกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ข้ำยังถ่วงดุลย์ความเจริญของสังคมอีกด้วย

5. เด็กชาวเรือและชาวเล เด็กชาวเรือเป็นเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่ง เพราะชีวิตตั้งแต่กำเนิดของเด็กพวกนี้อาศัยอยู่ในเรือโดยตลอด เปรียบเสมือนเรือเป็นบ้านที่อยู่อาศัย ต้องวิ่งเรือขึ้นลงตามลุ่มน้ำเจ้าพระยา หรืออยู่ในเรือตลอดเวลา เด็กจะต้องอยู่ในเรือตั้งแต่เล็กจนโต ไม่สามารถที่จะเข้าโรงเรียนได้ เพราะไม่มีบ้านอยู่อาศัย อีกทั้งไม่มีผู้เลี้ยงดู ขณะที่พ่อแม่ต้องล่องเรือเพื่อการประกอบอาชีพ บางครอบครัวถึงแม้จะมีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่ก็ไม่สามารถนាំบุตรหลานเข้าโรงเรียนด้วยเหตุผลดังกล่าว จากสถิติจำนวนเด็กชาวเรือที่มาสักร เข้าเรียนที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย พบว่าในแต่ละปีโรงเรียนรับเด็ก เข้าเรียนได้ประมาณปีละ 70 คน แต่จะมีผู้ปกครองนำเด็กมาฝากมากกว่าจำนวนที่รับได้หลายเท่า ซึ่งแสดงว่ายังมีเด็กชาวเรือที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก

ส่วนเด็กชาวเลซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งอยู่ทางใต้ของประเทศไทย อาศัยอยู่ตามเกาะชายฝั่งมหาสมุทรอินเดียแถบอำเภอภูเก็ต และทะเลอันดามัน อพยพเคลื่อนย้ายเร่ร่อนทำมาหากินอยู่ในบริเวณนับตั้งแต่จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และสตูล แต่เนื่องจากชาวเลมีอยู่เป็นจำนวนน้อย กระจายอยู่หลายแห่ง จึงไม่เป็นที่รู้จัก ไม่ได้รับความสนใจเอาใจใส่ และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภายนอกเท่าที่ควร ชาวเลจึงอาศัยอยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง มีความสัมพันธ์และติดต่อกับคนพื้นเมืองที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลเท่านั้น มีภาษา

ชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อที่แตกต่างไปจากชนกลุ่มอื่น ทางด้านการศึกษาของเด็กชาวเล รัฐยังไม่สามารถจัดการศึกษาโดยตรงให้แก่พวกเขา อย่างทั่วถึง เด็กชาวเลจึงต้องไปเรียนในโรงเรียนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ร่วมกับเด็กใน หมู่บ้าน ซึ่งมักจะประสบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ภาษาพูด การปรับตัวเข้ากับเพื่อน ไม่ได้ ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้เรียน การขาดเรียนอยู่บ่อย ๆ ขาดครูที่มีความสามารถ ในการใช้ภาษาตลอดจนขาดอุปกรณ์การเรียน และเครื่องแต่งกาย

จะเห็นได้ว่าเด็กชาวเรือและชาวเลยังค้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่อีกเป็น จำนวนมาก ซึ่งเป็นผลให้สภาพทางด้านอื่นของเขาต้องค้อยไปด้วย เนื่องจากขาดความรู้ หากรัฐสามารถจัดการศึกษาให้ในลักษณะโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แล้ว เด็กชาวเรือและ ชาวเลจะได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีความรู้มีการพัฒนาตนเองและสังคมให้ดีขึ้น (ประเทือง เครือหงส์ 2524 : 99-102)

6. เด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลการคมนาคม ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา ให้ยกเว้นเด็กที่มีภูมิลำเนาห่างจากโรงเรียนเกิน 3 กิโลเมตร ไม่ต้องเรียนภาคบังคับใน โรงเรียนประถมศึกษา แต่ในปัจจุบันแม้ว่าเทคโนโลยีทางการคมนาคมจะทำให้การเดินทาง เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นก็จริง แต่ส่วนใหญ่มักจะอยู่ใกล้เมืองใหญ่ ๆ ใน ชนบทบางแห่งการคมนาคมติดต่อยังไม่ถึง เป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลทำให้เด็กส่วนหนึ่ง ซึ่งอยู่ไกลจากโรงเรียนไม่เกิน 3 กิโลเมตร ยังไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา เพราะการ เดินทางไปโรงเรียนต้องผ่านทางทุรกันดาร แม้ระยะทางเพียง 1 กิโลเมตรก็เป็นอุปสรรค ต่อการศึกษาของเด็กได้

7. เด็กกำพร้า เด็กกำพร้าที่เกิดมาไม่มีพ่อแม่ญาติพี่น้อง ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น พ่อแม่เสียชีวิต ครอบครัวถูกภัยคุกคามจากผู้ก่อการร้าย เด็กเหล่านี้ต้องค้นรณช่วย เหลือตนเอง เพื่อความอยู่รอดและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้ไม่เห็นความสำคัญในการที่จะ ได้รับการศึกษา ในปัจจุบันมีหน่วยราชการและเอกชนให้ความอนุเคราะห์เด็กเหล่านี้อยู่บ้าง แต่บริการได้เป็นส่วนน้อย จึงยังมีเด็กกำพร้าที่ตกสำรวจหรือไม่ได้รับบริการทางการศึกษา อยู่อีกเป็นจำนวนมาก (กรมสามัญศึกษา 2527 : 1-7)

ที่ ทม 0309/10๒๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

๕ พฤศจิกายน 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อาจารย์ คำนึ่งสุข ศิริรัตนานันท์

เนื่องด้วย น.ส.รัชนี พลารักษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา กำลัง
ดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา" โดยมี อาจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอสืบค้นขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวร วัชรภักย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ทม 0309/10272

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

4 พฤศจิกายน 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย

เนื่องด้วย น.ส.รัชณี พลารักษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรียนระดับประถมศึกษา" โดยมี อาจารย์ คร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการนำแบบสอบถามมาทดลองกับครูและนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ น.ส.รัชณี พลารักษ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ทม 0309/ 10๒๗1

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

4 พฤศจิกายน 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

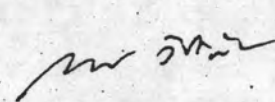
เรียน ผู้อำนวยการกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 2. แบบสอบถาม
 3. รายชื่อโรงเรียน

เนื่องด้วย น.ส.รัชณี พลารักษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา กำลัง
ดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา" โดยมี อาจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบ
สอบถามแก่ครูและนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในสังกัดของกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ น.ส.รัชณี พลารักษ์
ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว และหากจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ต่าง ๆ
ในสังกัด ให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ ก็จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ กษ 0807/ 13509

กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

6 ธันวาคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี

ด้วยกองการศึกษาพิเศษได้รับแจ้งจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่า นางสาวธันนี พลารักษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารคดีศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรียนระดับประถมศึกษา" โดยมี ดร. พงษ์ ศิริบริรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตดังกล่าวต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถามแก่ครูและนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอความอนุเคราะห์ไปยังกองการศึกษาพิเศษ เพื่อขอให้ นางสาวธันนี พลารักษ์ ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวต่อไป

กองการศึกษาพิเศษพิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ความอนุเคราะห์ตามที่บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความร่วมมือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและอนุญาตให้ นางสาวธันนี พลารักษ์ ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวต่อไปจะขอบคุณมาก.

ขอแสดงความนับถือ

(นายกมล ศึกษกุล)

ผู้อำนวยการกองการศึกษาพิเศษ

ฝ่ายบริหารการการศึกษาพิเศษ

โทร. 2825820

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธันวาคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เคารพ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวรัชณี พลารักษ์ นิสิตปริญญาโทภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและนักเรียน" ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง โดยข้าพเจ้าจะถือเป็นความลับ และจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่ให้เกิดผลกระทบต่อท่านไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น จึงเรียนมาเพื่อขอความกรุณาได้โปรดตอบคำถามทุกข้อทุกตอนตามสภาพความเป็นจริง เพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวรัชณี พลารักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธันวาคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวรัชนี พลารักษ์ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและนักเรียน" ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งคำตอบของนักเรียนทุกข้อมีความสำคัญต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง โดยข้าพเจ้าจะถือเป็นความลับ และจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่ให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียนไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น จึงเรียนมาเพื่อขอความกรุณาได้โปรดตอบคำถามทุกข้อทุกตอนตามสภาพความเป็นจริงเพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียนมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ด้วยความขอบคุณ

(นางสาวรัชนี พลารักษ์)

คำที่ควรทราบความหมาย

วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หมายถึง การดำเนินชีวิตที่นำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้จนเป็นนิสัยหรือวิถีทางแห่งชีวิต คือ มีจิตใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ และวิถีทางดำเนินชีวิตอย่างเป็นประชาธิปไตย ซึ่งประกอบไปด้วย หลักการประชาธิปไตย 3 ด้าน คือ 1) การเคารพซึ่งกันและกัน 2) การแบ่งปันกัน การมีส่วนร่วม และการร่วมมือกัน 3) การเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา

การเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งทางกาย วาจา และความคิด การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นโดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา และระดับการศึกษา

การแบ่งปันกัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน หมายถึง การรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่หลีกเลี่ยงหรือบ่ายเบี่ยง และการร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจัง

การเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา หมายถึง การยึดสาเหตุ การยึดถือข้อมูล การใช้วิธีการแก้ไขปัญหโดยยึดหลักวิชาการและหาสาเหตุของปัญหา การคิด การพูด และการกระทำโดยใช้สติปัญญาเป็นหลัก ไม่เชื่อฤกษ์ยามหรืออำนาจเหนือธรรมชาติ

บทบาทของครูในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หมายถึง การกระทำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

แบบสอบถามสำหรับครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ระดับประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา
พิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูโรงเรียนศึกษา
สงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน
ระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิต
แบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษาตามการรับรู้
ของครูผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของครูในการส่งเสริมวิถีชีวิต
แบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา
2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและทุกตอนให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ตามที่ท่านได้ปฏิบัติ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของ
ท่านแต่อย่างใด ข้อมูลเหล่านี้จะเก็บเป็นความลับ เพื่อประโยชน์ในการ
วิจัยเท่านั้น

ตอนที่ 2

สถานภาพของครู

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงที่สุด

1. โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่

ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (ในเมือง)

นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (นอกเมือง)

2. เพศของท่าน

ชาย

หญิง

3. ท่านอายุ

20-25 ปี

26-30 ปี

31-35 ปี

36-40 ปี

มากกว่า 40 ปีขึ้นไป

4. ท่านนับถือศาสนา

พุทธ

คริสต์

อิสลาม

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. สถานภาพการสมรสของท่าน

โสด

สมรสแล้ว

หม้าย

6. วุฒิการศึกษาของท่าน

ต่ำกว่าอนุปริญญา

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ปริญญาโทหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาโท

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มาประมาณกี่ปี

1-5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

16-20 ปี

มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

8. ท่านมีภูมิลำเนา

อยู่ในจังหวัดเดียวกับโรงเรียนแห่งนี้

อยู่ต่างจังหวัด

9. นอกเหนือจากการสอนชั้น ป. 6 แล้ว ท่านยังสอนชั้นใดอีกบ้างหรือไม่

ไม่สอน

สอน

10. จำนวนกลุ่มวิชาที่ท่านสอน
- สอนกลุ่มวิชาเดียวเท่านั้น
- สอนหลายกลุ่มวิชา
11. ท่านสอนกลุ่มวิชาใดบ้าง
- กลุ่มวิชาทักษะ (คณิตศาสตร์)
- กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทย)
- กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ
- กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- กลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ)
12. ท่านสอนจำนวนที่คาบต่อสัปดาห์
- 1-10 คาบ
- 11-20 คาบ
- 21-30 คาบ
- มากกว่า 30 คาบขึ้นไป
13. โดยเฉลี่ยนักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนประมาณเท่าไร
- 10-20 คน
- 21-30 คน
- 31-40 คน
- มากกว่า 40 คนขึ้นไป
14. นอกเหนือจากการสอนแล้ว ท่านมีงานพิเศษที่ต้องรับผิดชอบบ้างหรือไม่
- ไม่มี
- มี

15. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรบ้างหรือไม่
- ไม่มี
- มี
16. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนบ้างหรือไม่
- ไม่มี
- มี
17. ท่านมีความสนใจในเรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนเพียงใด
- สนใจมาก
- สนใจ
- ไม่สนใจ
18. ท่านเคยได้รับการอบรมวิธีการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาบ้างหรือไม่
- เคย
- ไม่เคย
19. ท่านเคยไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้างหรือไม่
- เคย
- ไม่เคย
20. ท่านคิดว่าการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่
- จำเป็นอย่างยิ่ง
- จำเป็น
- ไม่จำเป็น

21. โรงเรียนของท่านจัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยหรือไม่

มี

ไม่มี (ไม่ต้องทำข้อ 22)

22. ถ้าโรงเรียนของท่านมีการจัดโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ท่านมีส่วนร่วมในโครงการนี้หรือไม่

มี

ไม่มี

ตอนที่ 2

บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ อยู่ใน
ระดับใด

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 71-100 % ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 36-70 % ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 1-35 % ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 0 % ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

แล้ว เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติของครูที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

และถ้าท่านเห็นว่ายังมีกิจกรรมอื่นใดนอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในแบบสอบถาม
ท่านสามารถเขียนเพิ่มเติมได้ในข้ออื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตัวอย่าง

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
1. ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	✓				
2. นำนักเรียนไปพัฒนาชุมชน				✓	โรงเรียนอยู่ ไกลชุมชน มาก

จากตัวอย่างข้อ 1 ถ้าท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ประจำ" หมายความว่าท่านได้ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอยู่เป็นประจำ หรือประมาณ 71-100 % ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

จากตัวอย่างที่ 2 ถ้าท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่เคย" และเขียนในช่องเหตุผลว่า "โรงเรียนอยู่ไกลชุมชนมาก" หมายความว่า ท่านไม่เคยนำนักเรียนไปพัฒนาชุมชนเลย เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนของท่านตั้งอยู่ไกลชุมชนมาก

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
<p>ก. <u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u></p> <p><u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u></p> <p>1. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ แลกเปลี่ยนและรับฟังความ คิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมี มารยาทและติดตามไปด้วย ทุกครั้ง.....</p> <p>2. ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนมี นักเรียนมีส่วนร่วม มีอิสระ ในการเลือกบทเรียน วิธีเรียน การแสดงออกซึ่ง ความคิดเห็นและความ สามารถอย่างเต็มที่ตามขอบ เขตของเนื้อหาวิชา.....</p> <p>3. ให้นักเรียนได้อภิปรายและ ประเมินผลการทำงานของ ตนเองและเพื่อนอย่างยุติ ธรรม.....</p> <p>4. ให้นักเรียนมีใจกว้างยอมรับ คำติชมของครูและเพื่อน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขการ ทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น.....</p>					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
5. ให้นักเรียนเคารพ ยอมรับ และให้ความสำคัญในบทบาท หน้าที่ของตนเองและสมาชิก อื่น ๆ.....					
6. ให้นักเรียนปฏิบัติตามมติของ เสียงส่วนใหญ่ โดยยัง เคารพในเสียงส่วนน้อยอยู่.....					
7. ให้นักเรียนเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่นโดยไม่ แสดงความรังเกียจและ กู่หมิ่นเหยียดหยามด้วยการ กระทำหรือคำพูดทั้งต่อหน้า และลับหลัง.....					
8. ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม หรือส่งงาน หรือรับบริการ ตามลำดับก่อนหลัง.....					
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>					
1. จัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม หรืออภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อให้ นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กัน รับผิดชอบตามความเหมาะสม ของแต่ละคน.....					
2. ให้นักเรียนส่วมคคี เสียสละ อดทน และขยันขันแข็ง เพื่อทำงานที่ครูมอบหมาย ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					
3. ให้นักเรียนมีอิสระในการ ทำงานในขอบเขตที่เหมาะสม โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา.....					
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่ง ปัญญา</u>					
1. ให้นักเรียนพิจารณาวิเคราะห์ จากเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ก่อนตัดสินใจกระทำการใด ๆ.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
2. ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือสอบถามผู้รู้ แล้วนำมารายงานให้ครูและเพื่อนทราบ.....					
3. สร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และสังคมด้วยตนเองโดยสันติวิธีด้วยการนำวิธีการ หลักการและเหตุผลจากบทเรียนไปใช้.....					
4. ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ระดมความคิดจากกลุ่มเพื่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่ค้นคว้าได้มา.....					
5. ให้นักเรียนอภิปรายโต้ตอบซักถามปัญหา หรือข้อสงสัยกับครูและเพื่อนได้อย่างฉลาด.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
6. ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ความรู้และเหตุผลในการ ทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบ.....					
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
ข. <u>กิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>					
<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>					
1. จัดให้มีสถานักเรียนร่วมกัน ลงมติพิจารณาตัดสินลงโทษ นักเรียนผู้กระทำความผิดด้วย ความยุติธรรม.....					
2. จัดให้มีการสาธิตหรือประ ทวนการแสดงความสามารถ ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และฐานะของบุคคล.....					
3. จัดให้มีการแข่งขันการพูด แบบต่าง ๆ.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
4. จัดให้มีกิจกรรมชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งสหกรณ์โรงเรียน โดยให้นักเรียนเป็นสมาชิก โดยสมัครใจ มีอิสระในการ ดำเนินงานภายใต้การดูแล แนะนำของครู.....					
5. จัดให้นักเรียนรับผิดชอบ ตรวจความสะอาดเรียบร้อย ของเครื่องแต่งกายและ ทรงผมกันเอง.....					
6. จัดให้มีการคัดเลือกนักเรียน ดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อ ยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดี แก่นักเรียนทั่วไป.....					
7. ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือ ดูแลตัวเองไม่ให้เป็นการระ แกว่าผู้อื่นทั้งด้านการเรียนและ ส่วนตัว.....					
8. จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้า ชั้น หรือหัวหน้าห้องนอน หรือ คณะกรรมการนักเรียนเพื่อ					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
บริหารและปกครองดูแลกัน กันเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้ คำปรึกษาแนะนำ.....					
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
.....					
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>					
1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหมุน เวียนกันรับผิดชอบดูแลทำ ความสะอาดห้องเรียน ทอนอน โรงอาหาร และ บริเวณโรงเรียน.....					
2. จัดให้มีกิจกรรมที่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เพื่อช่วย เหลือกันด้านการเรียนและ ส่วนตัว.....					
3. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเตรียมอาหารและ การดูแลรักษาความสะอาด ภาชนะใส่อาหาร.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่ง ปัญหา</u>					
1. จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เป็นประชาธิปไตยเพื่อ ส่งเสริมความริเริ่มสร้าง สรรค์ ไม่มุ่งมายาคติเหตุผล.....					
2. จัดให้มีกิจกรรมห้องสมุดหรือ ป้ายนิเทศเพื่อแจ้งข่าวสาร ความรู้ที่น่าสนใจแก่นักเรียน.....					
3. ให้นักเรียนจัดทำหนังสือพิมพ์ ประจำโรงเรียน เพื่อส่ง เสริมการค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์ในการแก้ ไขปัญหาและการทำงานกลุ่ม.....					
4. จัดให้มีกล่องหรือตู้รับความ คิดเห็นในการปรับปรุง โรงเรียน.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
5. จัดให้มีเสียงตามสาย หรือ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เพื่อให้ ความรู้ ความบันเทิงแก่ นักเรียนในเวลาว่างจาก การเรียน.....					
6. จัดให้มีกิจกรรมชุมนุม กลุ่มสนใจหรือวิชาชีพอิสระ โดยให้นักเรียนได้เลือก เรียนตามความสนใจ ความถนัด และความ สามารถของตน.....					
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
ก. <u>กิจกรรมร่วมกันระหว่าง</u> <u>โรงเรียนและชุมชนด้านการ</u> <u>เคารพซึ่งกันและกัน</u>					
1. ให้นักเรียนได้เข้าสังเกต การณ์หรือมีส่วนร่วมในการ ประชุมระดับท้องถิ่น.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
2. ให้นักเรียนแสดงกริยาวาจาสุภาพเรียบร้อยในที่สาธารณะ.....					
3. จัดให้นักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนได้กล่าวยกย่องชมเชยผู้กระทำความดี หรือสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความจริงใจ.....					
4. ให้นักเรียนสำรวจสภาพและปัญหาของชุมชน หรือความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน หรือการพัฒนาชุมชน.....					
5. เป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการท้องถิ่น เพื่อมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า.....					
6. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรม					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
ชมธรรมชาติเนียบประเพณี อันดีงามของชนเชื้อชาติ ต่าง ๆ ในชุมชน.....					
7. ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบ ศาสนกิจกับชุมชนในโอกาส วันสำคัญทางศาสนา.....					
8. มีพฤติกรรม และจิตใจเป็น ประชาธิปไตยเพื่อเป็นแบบ อย่างที่ดีแก่นักเรียนและ ประชาชนในชุมชน.....					
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
.....					
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>					
1. จัดให้ ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้พัฒนา สิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือ ผู้เดือนร้อนในชุมชน.....					
2. จัดให้ครูและนักเรียนสอน หนังสือแก่ประชาชนผู้ไม่รู้ หนังสือนอกเวลาราชการ.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
3. จัดให้โรงเรียนเป็นหน่วย เลือกตั้งของท้องถิ่นเพื่อให้ ครูได้มีส่วนร่วม และ นักเรียนได้สังเกตการณ์ อย่างใกล้ชิด.....					
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่ง</u>					
<u>ปัญญา</u>					
1. ร่วมกับคณะกรรมการท้องถิ่น จัดทำสิ่งพิมพ์หรือรับบริจาค หนังสือหรือสร้างศาลาแจ้ง ข่าวสารหรือที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านเพื่อให้ความรู้ แก่ประชาชน.....					
2. เป็นวิทยากร หรือเชิญ วิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยว กับการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย วิชาการและ วิชาชีพที่น่าสนใจแก่ประ ประชาชน.....					

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู				เหตุผล
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นาน ๆ ครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%	
3. จัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองและ นักเรียนในการแก้ปัญหาของ นักเรียน.....					
4. วางแผนการสอนโดยให้ สอดคล้องสัมพันธ์กับชุมชน หรือทรัพยากรในชุมชน.....					
5. จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อ ให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน.....					
6. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยว กับประชาธิปไตยแก่ประชาชน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม.....					
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

ตอนที่ 3

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนปัญหาที่ท่านประสบในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโปรดกรรณาแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ด้วย

ปัญหา

1.

2.

3.

ข้อเสนอแนะ

1.
.....
.....
.....

2.
.....
.....
.....

3.
.....
.....
.....

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกอง
การศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา
ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมี 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
ประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตามการรับรู้
ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและทุกตอนให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ตามที่ครูของนักเรียนได้ปฏิบัติ คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อ
เรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ข้อมูลเหล่านี้จะเก็บเป็นความลับเพื่อประโยชน์
ในการวิจัยเท่านั้น

ตอนที่ 1

สถานภาพของนักเรียน

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ตามความเป็นจริงที่สุด

1. โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่

ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (ในเมือง)

นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (นอกเมือง)

2. เพศของนักเรียน

ชาย

หญิง

3. อายุของนักเรียน

11 ปี

12 ปี

13 ปี

14 ปี

15 ปี

มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

4. นักเรียนนับถือศาสนา

พุทธ

คริสต์

อิสลาม

อื่น ๆ โปรดระบุ -----

5. นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ใน

- ภาคเหนือ
- ภาคใต้
- ภาคกลาง
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคตะวันออก

6. สถานภาพของบิดามารดาของนักเรียน

- อยู่ร่วมกัน
- แยกกันอยู่
- บิดาเสียชีวิต
- มารดาเสียชีวิต
- บิดาและมารดาเสียชีวิต

7. อาชีพของบิดา

- ค้าขาย
- เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์)
- รับจ้าง
- รับราชการ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
- ไม่มีอาชีพ

8. อาชีพของมารดา

- ค้าขาย
- เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์)
- รับจ้าง
- รับราชการ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
- ไม่มีอาชีพ

9. นักเรียนมีพี่น้องทั้งหมด (รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย)

- 1 คน
- 2-3 คน
- 4-5 คน
- 6-7 คน
- มากกว่า 7 คน ขึ้นไป

10. นักเรียนมีความสนใจในเรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนเพียงใด

- สนใจมาก
- สนใจ
- ไม่สนใจ

11. นักเรียนอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มาแล้วเป็นเวลาประมาณกี่ปี

- 1 ปี
- 2 ปี
- 3 ปี
- 4 ปี
- 5 ปี
- 6 ปี
- มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป

12. นอกจากเรียนหนังสือแล้ว นักเรียนมีหน้าที่พิเศษอื่นใดในโรงเรียนบ้างหรือไม่

- มี
- ไม่มี

13. บิคารมารดาของนักเรียนเคยสอนหรือชี้แนะเรื่องประชาธิปไตยแก่นักเรียนบ้างหรือไม่

- เคย
- ไม่เคย

ตอนที่ 2

บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าครูของนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม
นั้น ๆ อยู่ในระดับใด

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 71-100 %
ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 36-70 %
ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 1-35 %
ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

ไม่เคยปฏิบัติเลย หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระหว่าง 0 %
ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติของครูที่ตรงกับสภาพความ
เป็นจริงมากที่สุด

และถ้านักเรียนเห็นว่ายังมีกิจกรรมอื่นใดนอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในแบบสอบถาม
นักเรียนสามารถเขียนเพิ่มเติมได้ในข้ออื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ตัวอย่าง

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานาครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
1. ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน.....	✓			

จากตัวอย่างข้อ 1. ถ้านักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ประจำ" หมายความว่า ครูของนักเรียนได้ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอยู่เป็นประจำ หรือประมาณ 61-100 % ของโอกาสที่มีอยู่ในรอบ 1 ปี

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
<p>ก. <u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u> <u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u></p> <p>1. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีมารยาทและคิดตามไปด้วยทุกครั้ง.....</p> <p>2. ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีอิสระในการเลือกบทเรียน วิธีเรียน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและความสามารถอย่างเต็มที่ตามขอบเขตของเนื้อหาวิชา.....</p> <p>3. ให้นักเรียนได้อภิปรายและประเมินผลการทำงานของตนเองและเพื่อนอย่างยุติธรรม.....</p> <p>4. ให้นักเรียนมีใจกว้างยอมรับคำติชมของครูและเพื่อน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น.....</p> <p>5. ให้นักเรียนเคารพ ยอมรับ และให้ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเองและสมาชิกอื่น ๆ.....</p>				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
6. ให้นักเรียนปฏิบัติตามมติของ เสียงส่วนใหญ่โดยยังเคารพ ในเสียงส่วนน้อยอยู่.....				
7. ให้นักเรียนเคารพในสิทธิและ เสรีภาพของผู้อื่นโดยไม่แสดง ความรังเกียจและดูหมิ่นเหยียด หยามด้วยการกระทำหรือคำพูด ทั้งต่อหน้าและลับหลัง.....				
8. ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือ ส่งงาน หรือรับบริการตามลำดับ ก่อนหลัง.....				
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม</u> <u>และร่วมมือกัน</u>				
1. จัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม หรืออภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อให้ นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับ ผิดชอบตามความเหมาะสมของ แต่ละคน.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
2. ให้นักเรียนสามัคคี เสียสละ อดทน และขยันขันแข็ง เพื่อ ทำงานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จ ลุ่ลวงไปด้วยดี.....				
3. ให้นักเรียนมีอิสระในการทำงาน ในขอบเขตที่เหมาะสมโดยมีครู เป็นที่ปรึกษา.....				
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>				
1. ให้นักเรียนพิจารณาวิเคราะห์ จากเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ก่อนตัดสินใจกระทำการใด ๆ.....				
2. ให้นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มเพื่อค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมจากห้องสมุด หรือสอบ ถามผู้รู้ แล้วนำมารายงานให้ ครูและเพื่อนทราบ.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
3. สร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้ นักเรียนแก้ปัญหาในชีวิตประ- จําวัน และสังคมด้วยตนเองโดย สันติวิธี ด้วยการนำวิธีการ หลักการและเหตุผลจากบทเรียน ไปใช้.....				
4. ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ระดม ความคิดจากกลุ่มเพื่อนเพื่อตรวจ สอบความถูกต้องของข้อมูลหรือ ความรู้ที่ค้นคว้าได้มา.....				
5. ให้นักเรียนอภิปราย ได้ตอบ ซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยกับครู และเพื่อน ได้อย่างฉลาด.....				
6. ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ความรู้ และเหตุผลในการทำแบบฝึกหัด หรือข้อสอบ.....				
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
<p>ข. <u>กิจกรรมเสริมหลักสูตร</u></p> <p><u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u></p> <p>1. จัดให้มีสภานักเรียนร่วมกันลงมติ พิจารณาตัดสินลงโทษนักเรียน ผู้กระทำความผิดด้วยความยุติธรรม.....</p> <p>2. จัดให้มีการสาธิตหรือประกวดการ แสดงความเคารพให้เหมาะสม กับกาลเทศะ ฐานะของบุคคล.....</p> <p>3. จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบ ต่าง ๆ.....</p> <p>4. จัดให้มีกิจกรรมชุมชนต่าง ๆ โดย รวมทั้งสหกรณ์โรงเรียน โดยให้ นักเรียนเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ มีอิสระในการดำเนินงานภายใต้ การดูแลแนะนำของครู.....</p> <p>5. จัดให้นักเรียนรับผิดชอบตรวจ ความสะอาดเรียบร้อยของ เครื่องแต่งกายและทรงผมกันเอง.....</p>				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
6. จัดให้มีการคัดเลือกนักเรียน ดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อยกย่อง ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ทั่วไป.....				
7. ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือดูแล ตัวเองไม่ให้เป็นการแก่ผู้อื่น ทั้งด้านการเรียนและส่วนตัว.....				
8. จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น หรือหัวหน้าหอนอน หรือคณะ กรรมการนักเรียนเพื่อบริหาร และปกครองดูแลกันเองโดยมีครู เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ.....				
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
.....				
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม</u>				
<u>และร่วมมือกัน</u>				
1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหมุนเวียนกัน รับผิดชอบดูแลทำความสะอาดห้อง เรียน หอนอน โรงอาหาร และ บริเวณโรงเรียน.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
2. จัดให้มีกิจกรรมที่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เพื่อช่วยเหลือ กันด้านการเรียนและส่วนตัว.....				
3. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ เตรียมอาหารและการดูแลรักษา ความสะอาดภาชนะใส่อาหาร.....				
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>				
1. จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ เป็นประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ มองายขาดเหตุผล.....				
2. จัดให้มีกิจกรรมห้องสมุดหรือป้าย นิเทศเพื่อแจ้งข่าวสาร ความรู้ ที่น่าสนใจแก่นักเรียน.....				
3. ให้นักเรียนจัดทำหนังสือพิมพ์ ประจำโรงเรียนเพื่อส่งเสริม การค้นคว้าหาความรู้และประสบ การณ์ในการแก้ไขปัญหาและการ ทำงานกลุ่ม.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
4. จัดให้มีกล่องหรือตู้รับความคิดเห็น ในการปรับปรุงโรงเรียน.....				
5. จัดให้มีเสียงตามสาย หรือวิทยุ หรือโทรทัศน์ เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงแก่นักเรียนในเวลา ว่างจากการเรียน.....				
6. จัดให้มีกิจกรรมชุมชน กลุ่มสนใจ หรือวิชาชีพอิสระ โดยให้ นักเรียนได้เลือกเรียนตามความ สนใจ ความถนัด และความ สามารถของตน.....				
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
ค. <u>กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน</u> <u>และชุมชนด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>				
1. ให้นักเรียนได้เข้าสังเกตการณ์ หรือมีส่วนร่วมในการประชุมระดับ ท้องถิ่น.....				
2. ให้นักเรียนแสดงกริยาวาจาสุภาพ เรียบร้อยในที่สาธารณะ.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
3. จัดให้นักเรียนหรือตัวแทน นักเรียนได้กล่าวยกย่องชมเชย ผู้กระทำความดี หรือสร้างคุณ ประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความ จริงใจ.....				
4. ให้นักเรียนสำรวจสภาพและปัญหา ของชุมชนหรือความคิดเห็นของ ประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน หรือการพัฒนาชุมชน.....				
5. เป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการ ท้องถิ่น เพื่อมีบทบาทในการ พัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า.....				
6. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมวัฒน ธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันดีงามของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในชุมชน.....				
7. ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบ ศาสนกิจกับชุมชนในโอกาสวัน สำคัญทางศาสนา.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
8. มีพฤติกรรมและจิตใจเป็น ประชาธิปไตย เพื่อเป็นแบบ อย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชน ในชุมชน.....				
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
<u>ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และ ร่วมมือกัน</u>				
1. จัดให้ ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ฝึกพัฒนา สิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือผู้เดือด ร้อนในชุมชน.....				
2. จัดให้ครูและนักเรียนสอนหนังสือ แก่ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนอก เวลาราชการ.....				
3. จัดให้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้ง ของท้องถิ่น เพื่อให้ครูได้มีส่วน ร่วม และนักเรียนได้สังเกต การณ์อย่างใกล้ชิด.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>				
1. ร่วมกับคณะกรรมการท้องถิ่นจัด ทำสิ่งพิมพ์หรือรับบริจาคหนังสือ หรือสร้างศาลาแจ้งข่าวสาร หรือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน.....				
2. เป็นวิทยากรหรือเชิญวิทยากรมา ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย วิชาการและวิชาชีพที่น่าสนใจ แก่ประชาชน.....				
3. จัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ในการแก้ปัญหาของนักเรียน.....				
4. วางแผนการสอนโดยให้สอด คล้องสัมพันธ์กับชุมชนหรือ ทรัพยากรในชุมชน.....				

บทบาทของครูในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับการปฏิบัติของครู			
	ประจำ 71-100%	บางครั้ง 36-70%	นานๆครั้ง 1-35%	ไม่เคย 0%
5. จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อให้ ความรู้ แจ้งข่าวสารที่เป็น ประโยชน์แก่ประชาชน.....				
6. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ รณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตย แก่ประชาชนด้วยวิธีการที่เหมาะสม.....				
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				

ประวัติผู้เขียน

นางสาวรัชณี พลรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2501 ที่อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ค.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา เมื่อปีการศึกษา 2523 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งอาจารย์หมวดภาษาต่างประเทศ โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ในภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2529 การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 3,900 บาท